

Restoranide päev. Restoran Kuchnya Polska. Foto: Veikko Kätkönen

KAS HELSINGI ON UUS BERLIIN?

TEELE PEHK, linnaentusiast Tallinnast

Helsinki tänavail ja tühermaadel toimuv pole midagi erilist kui vaadata läänelike linnade kodanike ülestõuse või – kui soovite – individualistliku ajastu lõppu. Eriline on hoopis see, et Soome pealinna elukoha õhustikku ja füüsilist ruumi parandada üritavad algatused on koondatud raamatusse „Helsinki Beyond Dreams“ (eesti keeles võiks pealkiri olla „Unistuste Helsinki“). Raamatu autor ja toimetaja, arhitekt, disainer ja urbanist Hella Hernberg märgib eessõnas, et raamat ise on „kodanikualgatusliku ühistöö tulemus“, kuna seda koostasid ja toimetasid linnaaktivistid, kunstnikud ja teised mõtlejad.

Yle uudiste¹ kohaselt on Helsinki aktivistid toonud igameheõiguse tänavatele. Soome pealinnas toimuvad massiivsed arendused – linna laienedes juba Helsinki kesklinnaks saanud Jätkäsaari, Kalasatama, Pasila ja vana õlisadam muudetakse uuteks elu-, töö- ja kultuurikohtadeks.

Kas selline ulatuslik muutuv ruum kesklinna läheduses ajendab rohkemal määral linnaeksperimente looma ja loob pinnast uutele kultuurimanifestidele? Jah, tundub küll! Raamat käsitleb eri skaala ja mõjuga sekkumisi nagu Puna-juuri tänavafestival, *We Love Helsinki* massialgatused (näiteks linnaranna vee-sõjad) ja pargitangotamine Vallilas, vabaõhu solaarrestoranid ning kodurestoranide päevad, ekskursioonid muidu suletud paikadesse lahtiste uste (*Open House*)

1. http://yle.fi/uutiset/helsinki_on_uusi_berlini/6212783

ARVUSTUS

egiidi all ning äärelinna-aktivism Mellunkyläs. Vahepalaks räägitakse lugusid Helsingis elavate väikeärisid pidavate muulaste elust, visioneeritakse Helsinki-Tallinna kaksiklinna teemadel ja Helsingi tulevikust mittemajanduslikele väärtustele rajatud põhjamaise pealinnana.

Raamatus on keskne roll Helsingi linnavalitsuse algatusel nimega **Kalasadama Temporary**, mis võiks olla eeskujuks ka Tallinna kesklinna söötisseisvate mereäärsete arendusalade reguleeritud ajutisele kasutamisele.

See 175 hektari suurune endise kaubasadama territoorium muutub aegamööda 25 000 inimese koduks ja 8000 inimese töökohaks. Kuna Kalasadama väljaehitamine võib võtta kuni 30 aastat, on Helsingi linnavalitsus palganud koordinaatorite rühma, et meelitada Kalasadama bürokraatiavaba avalikku ruumi kunsti, kultuuriüritusi ja teisi õuealgatusi. Alates 2010. aastast, mil Kalasadama avati avalikkusele, on seal püsti pandud kõigile kunstnikele mõeldud *graffiti*-sein, viljeldud linnaaiandust, küpsetatud lageda taeva all leiba ja pitsasid, nautitud elu konteinerkohviku ümber ning saunas viheldud - kõike seda keset ehitustandrit. Lisaks on alal toimunud öiseid rattatuure, rattalõunaid, vabaõhu kinoseansse, Kalasadama festivale ja muid mittekommertslikke ettevõtmisi. Ehitustandritele ja selle ajutiste tõmbepunktide juurde pääseb mööda rattateed, mis, kulgedes mööda rannaala, läbib kogu Kalasadama poolsaart. Rattatee on jällegi hea näide lihtsatest lahendustest – vanale asfaldile on tõmmatud rohelised jooned. Teeks sama Tallinna kesklinna mereäärsega?!

Helsingi linn rahastab Kalasadama kultuurivälja sealsetelt arendajatelt korjtava lõivuga, mis on 10 eurot ruutmeetri kohta. Senini on kultuurirahastamise ühe protsendi reeglit rakendatud ka Arabianranta uuselamukvartalis, kus kunsti näeb tõesti igal sammul.

Ükskõik, kuidas toimuvat kutsuda: kas ajutisteks lahendusteks, loovaks kodanikalgatuseks või ärritavaks aktivismiks, aluspõhimõtteks on sellel kõigel linnaruumi endale nõudmine, oma elukeskkonna kujundamine, terve mõistuse rakendamine ruumi ja elu kavandamisel. Raamat **“Helsinki Beyond Dreams”** on täis näiteid, kuidas avalikku ruumi “mis oleks kui” mõtteviisi kaudu elavdada. Nii rajatakse alus „aktiivsele kodanikkonnale toetava ühiskonna

◀ Punajuuri tänavapidu.
Foto: Carl Lindberg

◀ We Love Helsinki
Jalgrattapäev.
Foto: Johannes Romppanen

▼ Vallilan Tango.
Foto: Heli Sorjonen

Kalasatama avamine. Foto: Hella Hernberg

kujunemisele ja oma elukeskkonnast huvitatud ja hooliva kodaniku² kasvami-
sele“. Kõik kõlab küll idealistlikult, ent oluline on see, et nende lugude ja
sekkumiste taga olevad inimesed **julgevad unistada** ning neid unistusi tänaval,
parkides, hoovides, mere ääres või kus tahes teoks teha. Nii teevad elanikud
linna avalikku ruumi enese omaks, Helsingi oma linnaks. Ja see omakorda
loob aluse suuremateks süsteemseteks muutusteks.

Raamatu toimetaja ja väljaandja Hella Hernberg rõhutab, et üllatusi täis ja
inspireeriva Helsingi elukeskkonna taga on leekima lõõnud „uuel astmele
viidud meie-tunne ja kodanikuentusiasim“³. Helsingil on salapärane sarm või
äkki on tõesti tegu usalduskultuuriga, nagu Hernberg arvab, sest miks muidu
töötab Soome Innovatsioonifondis, Aalto Ülikoolis, linnavalitsuses ja teistes
kohalikes ettevõtetes hulgaliselt välismaiseid eksperte, kes tahavad siin elada.
Pole siis ime, et ajakiri Monocle valis 2011. aastal Helsingi maailma kõige
elamisväärsemaks linnaks.

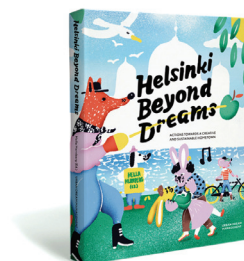
Ja veel – raamat töötab suurepärase linnagiidina. Helsingit külastades ei pruugi
kogeda tegevustest täidetud Kalasatamat ega saada osa Punajuuri
tänavapeost, kuid raamatu loodud jälgedes käies on elanikekeskne
Helsingi täiesti kujuteldav.

LINGID: www.pps.org/book-review-helsinki-beyond-dreams/
www.uuttahelsinkia.fi/kalasataman-ymparistotaide
www.he12.fi/ksv/julkaisut/kirjat/myotatuulesa_en.pdf
AMETLIK KODULEHT - HELSINKI NEW HORIZONS: www.en.uuttahelsinkia.fi/

VÄLJAANDED: www.he12.fi/ksv/julkaisut/kirjat/myotatuulesa_en.pdf;
www.uuttahelsinkia.fi/sites/default/files/helsinki_esite_web.pdf

2. Santala, Timo. *The City Belongs to Us - Hernberg, H. (toim.) Helsinki Beyond Dreams*, Helsinki: Urban Dream Management, 2012, lk. 26.

3. Hernberg, Hella eessõna, *Helsinki Beyond Dreams*, Helsinki: Urban Dream Management, 2012, lk. 17

RAAMATUT SAAB TELLIDA
OTSE AUTORILT:
www.helsinkibeyonddreams.com
VÕI OSTA KOHVIKUST SFÄÄR
TALLINNAS VÕI LAENUTADA LIN-
NALABORI RAAMATUKOGUST:
[www.librarything.com/profile/
linnalabor](http://www.librarything.com/profile/linnalabor)